

Világi Ügyvédi Iroda

dr. Világi András ügyvéd

dr. Világi Balázs ügyvéd

Alkotmánybíróság

A Fővárosi Törvényszék mint első fokon eljáró bíróság útján

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 00943 - 0 / 2021	
Érkezett: 2021 ÁPR 26.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 6 db	2

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (Abtv.) 27. § alapján a

] mint indítványozó – csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője, a Világi Ügyvédi Iroda

képviselétére jogosult, egyben ügyintéző ügyvéd: dr. Világi Balázs
(
útján – az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjeszti elő, melyben

kéri a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. számú végzésének alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg, mert az nem felel meg az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt rendelkezéseknek abból az okból, hogy meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben abszolút kizárási ok állt fenn.

A kérelem indokolása az alábbi:

1. Az indítvány benyújtásának törvényi és formai követelményei

a) A pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, a jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Indítványozó földgázkereskedelmi engedéllyel rendelkező cég (működési engedély szám: 245/2009.), amely főtevékenységként földgáz kereskedelemmel foglalkozik. Kereskedelmi tevékenységét olyan szállítóvezetéseken és elosztóvezetéseken bonyolítja le, amelyek nem állnak a tulajdonában és amelyek használata érdekében meghatározott időre szóló vezetékhasználati jogot szerez. Az ilyen kapacitáslekötésekre vonatkozóan a (blanketta) szerződéseket a kereskedők meghatározott volumenre, időszakra és kapcsolódási pontra kötik, ahol a kapacitáslekötési díj jellemzően szabályozott (hatóság által megállapított ún. tarifális) áron történik.

Indítványozó sok évvel ezelőtt részt vett az [REDACTED] összekötő gázvezeték kapacitásának hosszú távú értékesítésére kiírt pályázatán, amelyen ajánlatot adott be 20.000 m³/h értékben, majd hosszútávú (HOT) szerződést kötött az [REDACTED]-vel, amely szerződés feltételeiben azonos a többi kapacitáslekötő szerződésével.

A későbbiek során a HOT szerződés évente rendszeres jelleggel módosításra került. Szerződő felek (vagyis indítványozó és az [REDACTED]) az évek alatt szerződésük alapján a kapacitásdíjra vonatkozóan úgy jártak el, hogy az előző évi árat eszkalálták a HOT szerződésben szereplő képletnek megfelelően. Megvizsgálták, hogy az így kialakult ár az aktuális tarifaszabályzat szerinti árhoz képest milyen szintű, és amennyiben a tarifális ár volt a kedvezőbb indítványozóra nézve, azt tekintették a közvetkező időszakra érvényes szerződéses árnak.

Az [REDACTED] határkeresztesző vezeték díjainak kialakítására, felülvizsgálatára önálló modell került kidolgozásra. Az ún. DCF modell paramétereit és a díjszámítás folyamatát a 74/2009. (XII. 7.) KHEM rendelet (az akkor hatályos tarifarendelet, a továbbiakban CSPR) 1. melléklete tartalmazza. A CSPR rögzíti azt a három költségcsoportot (üzemeltetési költség, amortizáció, tőkeköltség) is, amely megtérülését a 25 év alatt az indulódíjnak és annak eszkalációjának fedeznie kell, és szintén rögzíti, hogy a DCF modellt évente korrigálni kell a módszertan szerinti paraméterek már ismert tényértékeinek megfelelően.

A 535/2012.sz. MEKH határozat a 2012. július 1. napját követő időszakra határozta meg a szállítási rendszerüzemeltetési díjakat. II./A. pontjában található az a számítási mechanizmus, illetve a mellékletek közt az az excel számológéptábla, amely lehetővé teszi az induló ár bemenő paramétereinek értékelését, illetve a későbbiekben az éves díjmegállapítások értékeinek meghatározását.

A paraméter értékek rekonstruálása során egyértelműen megállapítható, hogy az [REDACTED]
• vagy nem szolgáltatott adatokat vagy nem szolgáltatott helyes adatokat,
• vagy a szolgáltatott adatok a tényértékekkel nem voltak verifikálhatók,
• vagy az adatok aktualizálása nem történt meg (a tényértékek ismeretében),
• vagy az [REDACTED] számológéptáblája hibásan volt parametrizálva,
• vagy az [REDACTED] olyan, évenkénti díjváltozási javaslatot tett, amely a szolgáltatott adatokból nem következett.

Emellett lehetséges, hogy a szolgáltatott paraméterek nem feleltek meg a paraméterre vonatkozó követelménynek, vagy a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (Get.) legkisebb költség elvéről szóló előírásainak.

Indítványozó közigazgatási hatósági eljárás lefolytatására irányuló kérelme

Indítványozó közigazgatási hatósági eljárás lefolytatására irányuló kérelemmel fordult a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz (a továbbiakban Hivatal) 2019. szeptember 30. napján, melyben kérte, hogy a Hivatal – a Get. 109. § b) pontja alapján – kötelezze az [REDACTED]-t a Get. 103–108/A. §-okban foglalt rendelkezések megsértésével elért többletbevétel jegybanki alapkamat tárgyevi éves átlagával növelt összegének visszatérítésére a sérelmet szenvedett Indítványozó részére, továbbá e célból vizsgálja meg, hogy a Csanádpalota (HU>RO) kiadási pontra érvényes kapacitásdíjak aktuális és korábbi díjai megfelelnek-e a jogszabályok rendelkezéseinek, ideértve különösen a rendeletben szereplő díj meghatározásához szolgáltatott kötelező adatok valóságát és helyességét, továbbá azt, hogy ezeket az előírásoknak megfelelő tényekkel verifikáltan szolgáltatották-e, valamint jogszabálysértő díj alkalmazása esetén a Hivatal alkalmazza a Get. 109. §-ában meghatározott jogkövetkezményeket.

A Hivatal határozata

A Hivatal H2913/2019. számú egybefoglalt döntésének I. Végzése az eljárást megszüntette az I.A pontjában a Csanádpalota szállítóvezetési kiadási pontra érvényes kapacitásdíjak mögöttes jogszabályoknak való megfelelése vizsgálatára vonatkozó kérelmi elem tekintetében, míg az I.B pontjában az arra vonatkozó kérelem tekintetében, hogy a Csanádpalota kiadási pontra tekintettel érvényes kapacitásdíjak meghatározásához szolgáltatott kötelező adatok valódiak és helyesek-e, továbbá arra, hogy ezeket az előírásoknak megfelelő tényekkel verifikáltan szolgáltatották-e. Az I. Végzés I.A pontjának indokolása szerint a Hivatal a kérelem vonatkozásában hatásköre hiányát állapította meg, mert a kapacitásdíjakat a vizsgált időszak egy részében miniszteri rendelet, más részében az a Hivatal rendelete, illetőleg határozata tartalmazta és jogszabályok tartalmának vizsgálatára vonatkozóan közigazgatási hatósági eljárás nem indítható, az Alaptörvény rendelkezései szerint azok az Alkotmánybíróság előtt kifogásolhatók. Az I. Végzés I.B pontjának indokolásában pedig kifejtette - hivatkozva a Get. 127. § e) és s) pontjaira -, hogy értelmezése szerint a kérelem hatósági ellenőrzés lefolytatására irányul, azonban az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 100. § (2) bekezdése szerint hatósági ellenőrzésre vonatkozó kérelmet az ügyfél csak a saját ügyében, saját maga tekintetében nyújthat be, a kérelemben azonban kérelmező (jelen eljárásban indítványozó) az [REDACTED] által becsatolt adatokat kérte vizsgálni. Erre tekintettel a kérelem visszautasításának lett volna helye, így az Ákr. 47. § (1) bekezdés a) pontja alapján a Hivatal az eljárást megszüntette, mivel a visszautasítás oka az eljárás megindítását követően jutott a tudomására.

Az egybefoglalt döntés II. Határozata II.A pontjában megállapította, hogy az [REDACTED], mint szállítási rendszerüzemeltető a kérelmező tekintetében a vizsgált 2010. július 1. - 2019. október 1. közötti időszakban jogszerűen alkalmazta a hatályos jogszabályok szerint kihirdetett Csanádpalota kiadási pontra vonatkozó kapacitásdíjat, mint hatósági árat és erre tekintettel a II. Határozat II.B pontjában a Get. 103.-108/A. §-aiban foglalt rendelkezések megsértésével elért többletbevétel jegybanki alapkamat tárgyévi éves átlagával növelt összegének az [REDACTED] részéről a sérelmet szenvedett Indítványozó részére történő visszatérítésére vonatkozó kérelmet elutasította. A II. Határozat indokolásában rögzítette, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a díjak nem lépték túl a hatósági árat, valamint a kedvezményes időszakban a rendszerhasználók tekintetében megkülönböztetés-mentes volt a díjalkalmazás, tehát jogsértést nem állapított meg, a vizsgált időszakban a Csanádpalota kiadási pont kapacitásdíját, mint hatósági árat az [REDACTED] a jogszabályoknak megfelelően alkalmazta, mindezekre figyelemmel a Get. 109. §-a szerinti jogkövetkezmények sem voltak jogszerűen alkalmazhatóak.

A közigazgatási per

Indítványozó külön-külön az egybefoglalt döntés I. Végzésével és II. Határozatával szemben is keresetet terjesztett elő. Mindkét keresetében elsődlegesen a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 89. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján, valamint 92. § (1) bekezdése alapján kérte a hivatal döntéseinek megsemmisítését és az a Hivatal új eljárásra kötelezését, másodlagosan pedig meghozataluk időpontjára visszamenőleges hatállyal azok hatályon kívül helyezését és az a Hivatal új eljárásra kötelezését, továbbá perköltségekben marasztalását.

A két per a Fővárosi Törvényszék előtt 101.K.700.056/2020. és 101.K.700.057/2020. számon indult.

A 101-es számú törvényszéki tanács elnöke a perek megindításakor [REDACTED] bíró volt. A ő aláírásával ellátva vette kézhez Indítványozó mindkét perben az egyaránt 2020. február 17. napján kelt és egyaránt 6. sorszámu, Indítványozó (ott felperes) igazolási kérelmének helyt adó és a Hivatalt védírat előterjesztésére felhívó végzéseket.

2020. március 9. napján és egyaránt 10-II. sorszámon kelt mindkét per idéző végzése. Mindkét perben 2020. június 9. napjára (10.00, illetve 11.00 órára) tűzött tárgyalási határnapot a [REDACTED] bíró elnökölte tanács. A végzéseken [REDACTED] bíró aláírása szerepel.

Hogy milyen további cselekményeket végzett a 101-es számú bírói tanács, arról indítványozónak konkrét tudomása nincsen, de az alperesi védíratok is e tanácshoz érkeztek. Ami bizonyos, hogy a két per tanácsváltást követően 106.K.701.056/2020 és 106.K.701.057/2020 számokon, - a 2020. április 29. napján kelt végzésekről indítványozó 2020. május első napjaiban szerzett tudomást - majd a perek későbbi egyesítésére figyelemmel 106.K.701.056/2020 számon folyt tovább.

A Fővárosi Törvényszék végül ítéletében megállapította, hogy a Hivatal határozata a kereseti kérelem által vitatott körben nem jogszabálysértő, ezért indítványozó keresetét a Kp. 88. § (1) bekezdés a) pontja alapján elutasította.

Indítványozó felülvizsgálati kérelme

Indítványozó a jogerős ítélettel szemben felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kp. 115. § (1) bekezdése alapján, és arra kérte a Kúriát, hogy a felülvizsgálni kért jogerős határozatot a Kp. 121. § (1) bekezdés b) pontja alapján úgy változtassa meg, hogy a megtámadott közigazgatási cselekményt – azaz a Hivatal mint alperes H2913/2019. számú egybefoglalt döntése I. végzésének I.A és I.B részét, továbbá II. határozatának II.A és II.B részét - megsemmisíti, és a Hivatalt, mint közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezi.

Indítványozó másodlagosan a felülvizsgálni kért jogerős határozat egészének hatályon kívül helyezését kérte a Fővárosi Törvényszék új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasításával.

A felülvizsgálati kérelem befogadhatóságának okaként indítványozó a Kp. 118. § (1) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontjaiban foglaltakat jelölte meg.

A Kúria az ügyben a felülvizsgálat érkeztetését követően elsőként keletkező irattal, a Kfv.II.38.074/2020/2. sorszámu végzéssel határozott a felülvizsgálati kérelem befogadásának kérdésében. A 2021. január 27. napján kelt végzést, melyben a Kúria a felperes (jelen eljárásban indítványozó) felülvizsgálati kérelmének befogadását megtagadta, indítványozó – jogi képviselője útján – 2021. február 11. napján vette át.

A végzés szerint az ellen a Kp. 116. § d) pontja alapulvételével felülvizsgálatnak nincs helye. E rendelkezés alapján az eljárás a végzés meghozatalával befejezettnek tekinthető.

b) A jogorvoslati lehetőségek kimerítése

Noha indítványozó az eljárás során a feljebb bemutatottak szerint valamennyi jogorvoslati lehetőséget kimerítette, ennek indítványozó álláspontja szerint az alkotmányjogi panasz vonatkozásában annyiban lehet jelentősége, hogy a Hivatal határozatával szembeni érvelését következetesen igyekezett érvényre juttatni minden lehetséges fórumon.

Mivel az alkotmányjogi panaszt megalapozó jogsérelem a Kúria eljárása során következett be, az bír lényegi jelentőséggel, hogy a Kúria akár a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságáról, akár az ügy érdeméről dönt alaptörvény-ellenes határozattal, azzal szemben – így jelen esetben a támadott végzéssel szemben – nem áll rendelkezésre jogorvoslati lehetőség, mert Kp. 116. §-a kizárja a jogorvoslatot a Kúria határozatával szemben.

Fentiekből következően az ügyben felülvizsgálati eljárás a Kúria előtt nincs folyamatban, indítványozó nyilatkozik továbbá, hogy nem kezdeményezett perújítást az ügyben.

c) Az alkotmányjogi panasz benyújtásának határideje

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló végzést indítványozó mint a peres eljárás felperese 2021. év február hó. 11. napján vette át jogi képviselője útján. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti, az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírói döntés közlésétől számított 60 napos határidő 2021. április 12. napján jár le, így indítványozó az indítványt a törvényi határidőn belül terjesztette elő.

d) Az indítványozó érintettségének bemutatása

Az alapügy felpereseként indítványozó érintettsége fennáll. Az eljárás során következetesen képviselt álláspontjáról – mely indítványozó számára egyrészt anyagi szempontból releváns, másrészt elvi jelentőségű abban a tekintetben, hogy a jogszabályokban leírt rendelkezéseket egy adott szerződéses jogviszonyban minden félnek, továbbá a jogviszonyok felügyeletét ellátó Hivatalnak is be kell tartania – azért nem hoz érdemi határozatot a legfőbb bírói fórum, mert a Kúria a vonatkozó eljárási szabályok figyelmen kívül hagyásával, kizárt bírói részvételével eljáró tanácsban úgy határozott, hogy indítványozó felülvizsgálati kérelme nem befogadható. Az alaptörvény-ellenes végzés megfosztotta indítványozót a tényleges, érdemi jogorvoslati lehetőségtől.

e) Annak bemutatása, hogy az állított alapjogsérelem a bírói döntést érdemben befolyásolta vagy a felmerült kérdés alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés

Az Abtv. 29. §-a alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az Abtv. 29. §-ában foglalt két feltétel vagylagos. Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján külön-külön vizsgálja, hogy az alkotmányjogi panasz felvet-e bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és az egyik feltétel fennállása már megalapozhatja a 29. § szerinti befogadási feltétel teljesülését.

*A 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, illetve a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat már értelmezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tiszteességes bírósági eljáráshoz való jogból fakadó követelményeket az ítélkező tanácsok összetételére vonatkozóan. E tekintetben jelen indítvány új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel. Ugyanakkor – figyelemmel a fenti két határozatban rögzített alkotmányos szempontrendszerre – vizsgálendő a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kérdése. Lásd: 3354/2017. (XII. 22.) AB határozat, [9]. Az AB hivatkozott, következetes joggyakorlata alapján (Lásd még: 3355/2017. (XII. 22.) AB határozat, [8]) viszont jelen ügyben is **a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vet fel**, hogy ezen határozatokban megfogalmazott követelmények mennyiben érvényesültek az én konkrét ügyemben.*

A közigazgatási perek sajátossága, hogy a jogerős ítélettel szemben a Kúria elé terjesztett felülvizsgálati kérelmek esetében a Kúria az érdemi felülvizsgálatot megelőzően a Kp. 118. §-a alapján határoz arról, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadható-e.

Abban az esetben, ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja, az erről szóló végzés meghozatalával az eljárás gyakorlatilag befejeződik, hiszen a Kp. 116. § d) pontja kizárja a végzés elleni fellebbezést.

Az ilyen, alaptörvény-ellenesen meghozott végzés jogellenesen zárja el a jogkeresőt attól, hogy a felülvizsgálati eljárásban a legfőbb bírói fórum orvosolja az ügy érdemének elbírálása során a közigazgatási szerv és az alsóbb fokon eljáró bírói fórum(ok) által vétett hibákat.

2. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

a) Az Alaptörvény megsértett rendelkezéseinek pontos megjelölése

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Az alkotmányjogi panasszal támadott végzés indítványozónak a pártatlan bírósághoz és a tisztességes eljáráshoz való jogát sérti.

b) A megsemmisíteni kért bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolása

A Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. sorszámú végzését, vagyis az alkotmányjogi panasszal támadott végzést meghozó kúriai tanács tagja volt előadó bíróként [REDACTED] bíró, aki az ügyben elsőfokon - a Fővárosi Törvényszék tanácselnökeként - már eljár az ügyben.

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 10. § (2) bekezdése szerint „A perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett.”

A Kp. 10. § (5) bekezdés szerint „A kizárási kérelem bejelentésére és elintézésére egyebekben a polgári perrendtartás szabályait kell megfelelően alkalmazni.”

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 15. § (1) bekezdése első mondata szerint „A bíró a bíróság elnökének köteles - a kizárási ok megjelölésével - haladéktalanul bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn.”

A (2) bekezdés szerint „A kizárási okot a fél is bejelentheti. E bejelentésnek az eljárás bármely szakaszában - az eljárást befejező határozat meghozataláig - van helye, (...)”

A Pp. 16. § (1) és (2) bekezdések szerint „(1) A bíróság hivatalból ügyel arra, hogy kizárt bíró vagy bíróság az eljárásban ne vegyen részt. (2) Kizárási ok esetén a kizárást a bíróság elnöke hivatalból kezdeményezi.”

[REDACTED] bíró, aki a Fővárosi Törvényszék elsőfokú eljárásában tanácselnökként járt el az ügy atszignálásáig, majd a perorvoslat elintézése során a Kúria tanácsának előadó bírója volt, elmulasztotta a Pp. 15. § (1) bekezdése szerint bejelenteni a vele szemben fennálló kizárási okot.

Azonban a kizárási okot a kúriai tanács másik két tagjának is észlelnie kellett volna. A Pp. 16. § feljebb hivatkozott rendelkezései mindenképpen csorbát szenvedtek, akár azért, mert a tanács három eljáró- köztük a kizárással érintett - tagja egyike sem észlelte a nyilvánvalóan fennálló kizárási okot, akár mert észlelték, de nem tettek semmit a kizárási ok megszüntetéséért.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A Kúria végzése sérti indítványozó pártatlan bíráskodáshoz fűződő jogát és a tisztességes tárgyaláshoz fűződő jogát azzal, hogy a kúriai tanácsban olyan bíró járt el, aki az ügy az elsőfokú eljárása során igazolási kérelemnek adott helyt, védirat előterjesztésére hívta fel az alperest és tárgyalást tűzött ki, azaz „aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett”, majd részt vett a perorvoslat elintézésében is.

Az AB a 3286/2018. (VII. 20.) AB végzés által is megerősítette, hogy a jelen indítványban felvetetteket az Alkotmánybíróság több alkalommal is vizsgálta korábban. „E körben következetesnek tekinthető gyakorlata szerint akkor semmisítette meg a támadott ítéleteket kizárt bíró eljárása miatt, ha **a kizárt bíró olyan ítélet meghozatalában vett részt, mely végleges volt, vagyis további jogorvoslat nem követte**, míg ha sor került a döntés revíziójára, az Alkotmánybíróság nem állapította meg a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét.”

Jelen ügyben az első fordulat áll fenn, tehát a kizárt bíró olyan határozat meghozatalában vett részt, mely végleges volt, vagyis további jogorvoslat nem követte. A hivatkozott alkotmánybírósági gyakorlat alapján mindez megalapozza a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, ezáltal az indítvány befogadását és a támadott végzés megsemmisítését.

Megsemmisítő döntés született a 21/2016. (XI. 30.) AB határozaton kívül a 3354/2017. (XII. 22.) AB határozatban is. „E döntésében hangsúlyozta az Alkotmánybíróság, hogy nem azt kéri számon az eljáró bíróságon, hogy nem követte a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban megállapított alkotmányos követelményt, hiszen döntésének meghozatala korábbi, mint az AB határozat Magyar Közlönyben való megjelenése. Ez azonban nem változtatott **a fennálló alaptörvény-ellenes helyzeten**, ugyanis **a végleges döntés meghozatalában vett részt kizárt bíró, az alkotmányjogi panasz jogorvoslati jellege pedig megköveteli, hogy az indítványozó alapjogát ért sérelem ne maradjon orvoslás nélkül.**” (megerősítette: 3020/2019. (I. 21.) AB végzés, [6] bek)

Mindezekből kiindulva jelen ügy vonatkozásában megállapítható, hogy **fennáll az alaptörvény-ellenes helyzet**, ugyanis **a végleges döntés meghozatalában vett részt kizárt bíró.**

A 3165/2019. (VII. 10.) AB határozatban az Alkotmánybíróság áttekintette a pártatlan bíróhoz való jog tartalmát, és az abból levezethető alkotmányos követelményeket. (Lásd: [48]-[50] bekezdés) Az [50] bekezdésben rögzítette az AB, hogy „A pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják.”

E határozat [64] bekezdése szerint „Ezen objektív követelmény érvényesülése mellett ugyanakkor az Alkotmánybíróság a pártatlan bíróhoz való jog sérelmének értékelése során azt is vizsgálja, hogy a konkrét esetben sor került-e a kizárással érintett bíró részvételével meghozott döntés felülvizsgálatára. Amennyiben az adott ügyben megállapítható, hogy a jogerős döntést olyan bírói tanács vizsgálta felül, amelyben egyetlen taggal szemben sem került fel az adott kizárási ok, az Alkotmánybíróság úgy értékeli, hogy a felülvizsgálat következtében sor került a jogsérelem orvoslására. Az Alkotmánybíróság megsemmisítő döntése sem vezetne ugyanis más eredményre, mint hogy egy olyan bírói tanács vizsgálja felül a kifogásolt határozatot, amelynek tagjaival szemben a kizárási ok nem áll fenn.”

Jelen ügyben azonban

- a konkrét esetben **nem került sor a perorvoslat elintézésében a kizárási ok ellenére eljáró bíró részvételével meghozott döntés felülvizsgálatára**, erre nem is kerülhetett sor, mivel további jogorvoslat a végzéssel szemben kizárt.

-ezáltal a felülvizsgálat következtében **nem is kerülhetett sor a jogsérelem orvoslására**, mivel az épp a felülvizsgálati eljárás során keletkezett.

A t. Alkotmánybíróság több határozatában rávilágított a pártatlan és független döntés, illetve a tisztességes eljárás követelményének körülményeire. Ilyen rendelkezések a 21/2016. (XI. 30.) AB határozat indokolásának [37]-[38] bekezdései, a 3242/2012. (IX. 28.) AB határozat indokolásának [13] bekezdése, a 34/2013. (XI. 22.) AB határozat indokolásának [25] és [28] bekezdései, a 7/2013. (III. 1.) AB határozat indokolásának [24] bekezdése, a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat indokolásának [48] bekezdése.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (régi Pp.) szabályozása korábban a felülvizsgálati kérelemmel érintett határozatok bármelyikének meghozatalában való részvételt írta elő kizárási okként.

Az új Pp. 13. § (3) bekezdése a kérdést a korábbi szabályozástól eltérően rendezi: "A felülvizsgálati kérelem elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a felülvizsgálati kérelemmel érintett határozat meghozatalát megelőző eljárásban részt vett". Az erre vonatkozó törvényi indokolás a következő: "[a] rendes és rendkívüli perorvoslati eljárásokból - a korábbi szabályozástól eltérően, mely a jogorvoslat szintjéhez kötötten indokolatlan különbséget tett az eljárásban való részvétel és a határozat meghozatalában való részvétel között - mindazon bírák kizártak, akik a támadott határozat meghozatalát megelőző eljárásban részt vettek." (Jogtár Indokolás) (3085/2018. (III. 14.) AB határozat [30])

A Pp. rendelkezéseket érintő AB határozatnak jelen esetben az adja a jelentőségét, hogy az új Pp. szabályozásával tartalmilag azonosan rendelkezik a Kp. 10. § (2) bekezdése: „A perorvoslat elintézéséből ki van zárva az a bíró is, aki a perorvoslattal támadott határozat meghozatalát megelőző bírósági eljárásban részt vett.” Ennél fogva a támadott kúriai végzés vonatkozásában a 3085/2018. (III. 14.) AB határozat [38] bekezdése teljes mértékben irányadónak tekintendő.

A szabályozás jelenlegi szigorúbb feltételei - melyek tehát abszolút kizárási okként határozzák meg a bíró korábbi eljárásban való részvételét és nem csak az alapeljárásban való döntéshozatali részvételt tekinti kizárási oknak - alapvetően a jogorvoslat fogalmi tartalmának kiteljesítését szolgálják; jelesül, hogy aki valamilyen döntés meghozatalában, vagy akár csak előkészítésében részt vett, az ennek a döntésnek vagy eljárásnak a felülvizsgálatában - függetlenül, hogy egyébként elfogult-e vagy sem - ne vehessen részt. (3085/2018. (III. 14.) AB határozat, Indokolás [38])

A 34/2013. (XI. 22.) AB határozat megerősítette, hogy "[a] tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jog része a pártatlanság követelménye, mely az eljárásban résztvevő személyekkel szembeni előítélet-mentes, elfogulatlan eljárás követelményét jeleníti meg. A pártatlanság követelményének van egy szubjektív, a bíró magatartásában rejlő és egy objektív, a szabályozásban megnyilvánuló követelménye (36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [48]).

A pártatlanság követelménye értelmében el kell kerülni minden olyan helyzetet, amely jogos kétséget kelt a bíró pártatlansága tekintetében (3242/2012. (IX. 28.) AB határozat, Indokolás [13]).

A törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általános jogelv, amely az emberi jogok védelme érdekében megkötött valamennyi jelentősebb univerzális és regionális nemzetközi egyezménynek sajátja. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (a továbbiakban: ENSZ) Közgyűlése által 1948. december 10. napján elfogadott Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 10. Cikke, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának (a továbbiakban: Egyezségokmány) 14. Cikk (1) bekezdése, az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdése, az Emberi Jogok Amerikai Egyezményének 8. Cikk (1) bekezdése, valamint az Emberek és Népek Jogainak Afrikai Kartája a 7. Cikk a), b) és d) pontjai is hasonlóan szabályozzák a független és pártatlan bírósági eljáráshoz fűződő jogot. Ebből fakad, hogy a törvény által felállított bíróság függetlensége és pártatlansága egy olyan általánosan elismert jogelv, amely a legalapvetőbb emberi jogok közé számít. (34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [25]).

Független és pártatlan bíráskodás hiányában az egyéni jogok érvényesítése szenved csorbát. Mindebből következik, hogy a tisztességes bírósági tárgyalás követelményrendszerének szerves részét alkotó függetlenség és pártatlanság a demokratikus jogállamokban feltétlen érvényesülést kívánó alkotmányos igényként jelentkezik." (34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [28]).

A 21/2016. (XI. 30.) AB határozat pedig hangsúlyozza, hogy "[a] pártatlanság követelményének tényleges érvényesülését elsődlegesen az eljárási törvényekben megfogalmazott kizárási szabályok garantálják. [...] Az abszolút kizárási okok lényege, hogy azok bármelyikének fennállása kizárja a bírót az eljárásból anélkül, hogy vizsgálnák, ténylegesen elfogult-e a bíró. A relatív kizárási okok esetében viszont vizsgálandó a bíró esetleges elfogultsága." (21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [39])

Jelen ügyben a Kúria eljárása idején hatályos szabályozás szerint [REDACTED] bíróval szemben abszolút kizárási ok állt fenn a Kp. 10. § (2) bekezdése alapján, amely kizárási oknak az eljárásban a Kúria elmulasztott figyelembe venni. Ezzel a jogsértéssel az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmének mérlegelést nem tűrő esete állapítható meg. Indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú eljárásban közreműködő bírónak a kúriai felülvizsgálati kérelem elintézésében történt részvétele az Abtv. 29. § szerinti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség.

„A bírói szervezeti rendszer legalapvetőbb alkotmányos elvének nem a bírói függetlenséget tekinthetjük, hanem a tisztességes eljáráshoz való jogot. A tisztességes eljáráshoz való jog határozza meg alapvetően a jogállami kereteket a bírósági eljárások során. A bírósági eljárásjogok célja az, hogy az állampolgárok ezeken keresztül érvényesíteni tudják az alanyi jogaikat. Nyilvánvalóan azért kerülnek meghatározásra ezen alkotmányos szabályok, hogy a bíróságok ne tudjanak olyan eljárásokat lefolytatni, amellyel megakadályozhatják, hogy az állampolgárok az alanyi jogaikból eredő igényeiket érvényesíteni tudják.”¹

Felmerülhet még, hogy a Pp. 15. § (2) bekezdése szerint „A kizárási okot a fél is bejelentheti. E bejelentésnek az eljárás bármely szakaszában - az eljárást befejező határozat meghozataláig - van helye, (...)” Miért nem jelentette be a kizárási okot az indítványozó?

Sajnálatosan az általános bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságának tárgyaláson kívüli elbírálása és a határozat meghozatala előtt nem értesítik a peres feleket arról, hogy milyen személyi összetételű tanács bírálja el a kérelmet. A tanács tagjainak személyéről a peres felek akkor értesülnek, amikor a felülvizsgálati kérelem elbírálása tárgyában meghozott végzést számukra kézbesítik.

A tisztességes eljáráshoz való jog ebben az esetben azért is sérül, mert az eljáró bíró vagy tanács tagjaival szemben esetlegesen fentálló szubjektív vagy objektív kizárási ok miatti kizárási indítványt csak később lehet(ne) előterjeszteni, mint hogy az eljáró bíró vagy tanács már az ügyben eljár, például végzést hozott. Mivel ebben az esetben a végzés arról rendelkezett, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja, a végzés eljárást befejező határozatnak minősül, hiszen a végzéssel szembeni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § (2) bekezdése kizárja. A Kúria ezzel az elbírálási móddal is megsérti a törvényes bíróhoz, és pártatlan ítélkezéshez és ez által a tisztességes eljáráshoz való jogot, amely jogsértést már a fél végzés kézbesítése utáni bejelentése sem orvosolhatja.

Fentiek alapján tehát a Kúria eljárása teljesen kiüresíti az Alaptörvényben rögzített tisztességes eljárásra és a pártatlan bíróságra vonatkozó alapjogokat. Nem lehet tisztességes az eljárás, ha bíróságnak úgy van lehetősége egy ügy elbírálást véglegesen lezáró döntést hoznia, hogy objektív kizárási kötelezettséggel érintett bíró vagy tanács jár el. Hasonlóképpen teljesen tartalom nélküli válik a pártatlan bírósághoz való jog, ha a bíróságnak lehetősége van egy ügy elbírálását véglegesen lezáró döntést hoznia olyan esetben, amikor az eljáró bírót hivatalból ki kellett volna zárnia az ügyből, és amely kizárás elmulasztásával szemben jogorvoslati lehetőség nincs.

¹ Ravasz László: Bírói függetlenség és tisztességes eljáráshoz való jog [Debreceni Jogi Műhely, 2015. évi (XII. évfolyam) 3-4. szám (2015. december)]

3. Egyéb nyilatkozatok és mellékletek

a) Nyilatkozat arról, ha az indítványozó kezdeményezte-e a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

Az indítványozó nem kezdeményezte a bíróságon az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági ítélet végrehajtásának felfüggesztését.

b) Ügyvédi meghatalmazás eredeti példánya, vagy jogtanácsosi igazolvány másolata, ha az indítványozó jogi képviselővel jár el.

I/1 mellékletként csatolva.

c) Nyilatkozat az indítványozó személyes adatainak nyilvánosságra hozhatóságáról (Melléklet)

Az indítványozó törvényes képviselője személyes adatainak nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.,(lásd: külön I/2 melléklet)

d) Az érintettséget alátámasztó dokumentumok egyszerű másolata (Mellékletek)

I/3 melléklet a Fővárosi Törvényszék 101.K.700.056/2020/6. sorszámú végzése,

I/4 melléklet a Fővárosi Törvényszék 101.K.700.057/2020/6. sorszámú végzése, mely végzések indítványozó felperesként benyújtott igazolási kérelmeinek adtak helyt, egyben felhívták alperest a védirat előterjesztésére.

I/5 melléklet a Fővárosi Törvényszék 101.K.700.056/2020/10-II. sorszámú idéző végzése,

I/6 melléklet a Fővárosi Törvényszék 101.K.700.057/2020/10-II. sorszámú idéző végzése,

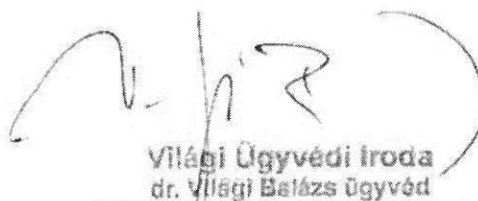
I/7 melléklet a Fővárosi Törvényszék 106.K.701.056/2020/4. sorszámú beállító végzése, mely egyben a per számának változásáról is tájékoztatta a peres feleket, igaz, hogy a régi perszám vonatkozásában egy elírással, amely a per folyamán bonyodalmat okozott

I/8 melléklet a Fővárosi Törvényszék 106.K.701.057/2020/4. sorszámú beállító végzése, mely egyben a per számának változásáról is tájékoztatta a peres feleket,

I/9 melléklet a Fővárosi Törvényszék 106.K.701.057/2020/14. sorszámú végzése, mellyel a FT a pereket egyesítette,

I/10 melléklet a Kúria Kfv.II.38.074/2020/2. sorszámú végzése a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról.

Budapest, 2021. április 6.

Világi Ügyvédi Iroda
dr. Világi Balázs ügyvéd

Indítványozó
képv. Világi Ügyvédi Iroda